Menza(rém)hírek

Különféle mendemondák keringenek az egyetemisták között a menzák jövőjéről. A híresztelések alapja, hogy az egyetemi konyhák, étkezők a felújítandó Irinyi Kollégium épülete alatt működnek. *Szabó Dezső* gazdasági főigazgatót kérdeztük meg, hogy mi az igazság.

— A menzákat nem akarjuk megszüntetni, soha nem is volt ilyen elképzelésünk. Egyetlen kérdés van még függőben, hogy *hol fognak főzni?* A KÖJAL most be akarja záratni a konyhákat, mert meglehetősen leromlott állapotban vannak; tárgyalunk velük, hogy milyen javításokat kellene elvégezni a főzőhelyiségeken. Ha nem sikerül megegyezni, akkor a Délép-szálló konyháján fognak főzni és behozzák ide az ételt. Ez esetben viszont az a la carte étkeztetést itt nem tudnánk fenntartani, viszont szeptember 1-től beindul egy a la carte menza a Délép-szállónál.

— *Nem is terveznek semmiféle menzafelújítást?*

— De igen, szakaszosan szeretnénk felújítani az összes menzát. Ez azt jelenti, hogy mindig egy étkező lenne zárva, és ha az elkészült, akkor folytatnánk a következővel. Nagy reményeket azonban nem fűzhetünk hozzá; ezek vizes pinceépületek, nemigen lehet elkerülni a salétromosodást, vizesedést.

— *Sok vád éri a menzát, és az egyetemi vezetést az ételek gyenge minősége miatt.*

— Nézze, erre számokkal kell válaszolnom. Az ételek minőségét alapvetően meghatározza az anyagnorma. Egy ebédet 16.50 Ft-ból, egy vacsorát 13.50 Ft-ból kell kihozni. Emellett a menza létszámgondokkal is küzd. A „vendéglátósok" nem szívesen mennek erre a nem borravalós helyre. Az a la carte menza igen népszerű, ide olyan sokan járnak, hogy alig-alig tudjuk kielégíteni az igényeket. Ilyenkor úgy gondolom, az egyetemisták gazdagok...

— *Igen, az a la carte-on valóban jobb a minőség, változatos az étlap, és étkezési jeggyel ebédelni valóságos üzlet...*

— Igen, de ezeket a jegyeket mindenütt máshol is be lehet váltani, és az egyetemisták nemcsak étkezésre használják őket...

— *Terveznek-e valamilyen újítást az egyetemi étkeztetésben?*

— Tavaly nyáron megkeresett bennünket a Mc Donald's cég magyar képviselője, hogy szeretnének egy egyetemi Mc Donald's éttermet nyitni. Akkor elviekben meg is egyeztünk, de az amerikaiak végül is egy *másik* magyar céggel kötötték szerződést. A kérdést nem vettük le a napirendről, de elég nehéz lesz megegyezni, mert a cég nagyon igényes, nekünk pedig szerények a lehetőségeink. Valami büférendszert mindenképpen ki fogunk alakítani, hogy ez épp Mc Donald lesz-e azt még nem tudjuk.

*

A menzákat a *Csongrád Megyei Vendéglátó Vállalat* üzemelteti. Az étkeztetésről őket is megkérdeztük, *Dékány László* igazgató nem is hagyja, hogy kérdezzek, valósággal „lerohan".

— Először én szeretnék kérdezni, szerintem maga úgyis jobban tudja: mi a helyzet az egyetemi étkeztetéssel?

— *A menzát — természetesen — hagyományosan szidják: rossz az ételek minősége, az a la carte-on lassú a kiszolgálás... Én arról szeretnék érdeklődni, milyen gondjai vannak a menzaüzemeltetésnek?*

— A problémák közismertek. A rendkívül mostoha körülmények, az elavult berendezések mellett a tevékenység alacsony jövedelmezőségből fakadóan korábban és most is a biztosított jövedelmi szint mennyiségi és minőségi létszámhiányt eredményez.

— *Tett-e lépéseket a vállalat, hogy a menzakonyhákat vonzóbb munkahellyé tegye?*

— A menzákat az Alföldi Vendéglátó Vállalattól vettük át, siralmas állapotban. Anélkül, hogy egy fillért is kerestünk volna az üzleten rögtön beinvesztáltunk 4,5 millió Ft-ot a minimális közegészségügyi és munkavédelmi feltételek biztosítása érdekében. Egyébként a tevékenység átvételét követő első két év számunkra egyértelmű veszteséget eredményezett. Igéretet kaptunk a támogatásra.

— *Az ételek minősége összefügg a létszámgondokkal és a technikai elmaradottsággal?*

— Természetesen. Pl. korszerű melegen tartó pultok hiányában 3—3,5 órás állás során a legfinomabb étel is rengeteget veszít az élvezeti értékéből. A korszerű gépek mellett a megfelelő létszám is igen fontos, hiszen a vendéglátás az a szakma, ahol az embert a legkevésbé lehet gépekkel helyettesíteni. A legfőbb gond az, hogy mi nem tudjuk, mi lesz az egyetemi étkeztetés sorsa, nem tudjuk meddig marad a miénk. Így nehéz bármit is tervezni, bármit is mondani a dolgozóknak.

— *Ha ilyen bizonytalan, sőt veszteséges üzem a menza, miért vették át?*

— Felsőbb szintű döntés alapján.

— *A vállalatnak nincs ebbe beleszólása?*

— Mi vendéglátó egységek üzemeltetésével foglalkozunk, ezért nem utasíthatunk vissza egy ilyen megbízást. Emellett hosszabb távon eredményes vállalkozásnak gondoltuk.

— *Sok szó esik manapság a korszerű táplálkozásról. Olvastam, hogy az Alföldi Kőolajipari Vállalatnál önök alternatívan bevezettek egy energiaszegény ebédet, s úgy tudom a dolgozóknak kb. fele ezt választja. Nem terveznek ilyen lehetőséget a menzákon?*

— Ezt a kezdeményezést tovább akarjuk vinni, de ehhez előbb konyhatechnológiai feltételeket kellene megteremteni Ez a jelenlegi adottságok mellett a la carte terhére történhetne.

M. T.

Tényleg utáljuk egymást?

A hallgatói ellenszenvről

A bölcsészek és a jogászok *úgy általában* útálják egymást. A karok hallgatói között vannak bizonyos „hagyományos" ellentétek. Egy vérbeli bölcsész ellenszenvesnek találja a tipikus jogászt, aki (hozzá viszonyítva) föltűnően jólöltözött, van pénze, előkelőbb kocsmákban rúg be, mulatozik. Ugyanez a jogász lomposnak, túlságosan elmélkedőnek, mélának gondolja azt, aki az Ady térre jár.

Izgatott a dolog, hát összetrombitáltam pár egyetemistát a különböző karokról, előadtam a gondomat, és végighallgattam a beszélgetésüket. Ők azonban — ahelyett, hogy egymás torkának ugrottak volna — békésen megegyeztek. Ezt a megjegyzést közlöm most, mintegy *„közös nyilatkozatot"*. (Az idézetek valódiak, a többit én kerekítettem ki.)

A különböző karok hallgatói között vannak ellentétek. Ezek részben a megszokásból fakadnak, de találunk valós okokat is. Az ellentétek legfontosabb forrása az *eltérő társadalmi megítélés*. A *jogi* pályáknak (az orvosival és a mérnökivel együtt) a legmagasabb a társadalmi presztízse, míg a *tanárok* csak a középmezőnyben helyezkednek el. Ennek megfelelően a jogászok kereseti lehetőségei összehasonlíthatatlanul jobbak. „Meg kell fizetni őket, hiszen ők az állam bérencei, ők alkotják a társadalom vázát." Valójában nem is annyira jogász—bölcsész, hanem jogász—*tanárszakos* (bölcsész, TTK-s) ellentét létezik. A végzett tanárok fél évvel többet jártak egyetemre, mint a jogászok, és még nem doktorok! Kezdő fizetésük alacsony, „lehetőségeik" nincsenek. A nyelvszakosoknak jó esélyeik vannak — ha vállalatoknál vagy nyelviskoláknál helyezkednek el; nagyon furcsállják ezt azok, akik kutatók lesznek, hiszen nekik 1—2 idegen nyelv ismerete csak „belépő"; *elengedhetetlen alapfeltétel* ahhoz, hogy egyáltalán hozzá tudjanak fogni a munkához, elolvassák az alapműveket. Mindezt mondjuk feleannyiért.

A TTK és a BTK egy csoportba vonását az is indokolja, hogy ezeken a karokon igen sokféle szakpárosítás létezik, míg a jogászok képzése egységes.

Az ellentétek másik forrása a *tananyag*. Míg a jogi és a természettudományi karokon *szakembereket* („szakbarbárokat"?) képeznek, addig a BTK-n *„általános bölcseket"*. (Egy érettségizett átlagember hozzá se tud szagolni a büntetőjoghoz, az analízishez vagy az állattanhoz, de jól eligazodik a Tatárjárásban, az angol nyelvben, vagy egy Berzsenyi versben.) *„A bölcsészek igazából nem értenek semmihez"* — azaz nem rendelkeznek olyan fetisizálható tudással, amely a társadalmat, vagy a jogász-, TTK-s kollegákat ámulatba ejthetné.

Az öltözködési és viselkedésbeli eltérések csak másodlagosak. Csupán a *társadalmi szerepet tükrözik*. Azt, hogy a jogászcsimoták *tudatosan vállalják, és hirdetik*, hogy ők bizony a fölső tízezerbe igyekeznek, s szegény leendő tanáraink, kutatóink beletörődnek sorsukba, a szegénységbe. Csoda-e ha irigykednek a jogászokra? Nem gondolnám, hogy csak a „doktori cím irritál"!

Az eltérő oktatási rendszer eltérő érdekeket szül: egyetemi tanácsüléseken gyakori az összeütközés. Ilyenkor általában a TTK és a BTK képvisel egy véleményt, a jogi kar pedig egységesen egy másikat.

Ellentétforrás az is, hogy az adott kart milyen könnyű elvégezni. Ez legjobban azzal mérhető, hogy mi a *kettes* szintje. Általános vélemény, hogy a bölcsészkaron nagyon alacsony; ott aprócska tudással is végig lehet evickélni a vizsgákon. Ezzel szemben a másik két karon az elégségesért is alaposan meg kell izzadni. „Annyira hülye ember nincs, aki nem tudja elvégezni a bölcsészkart."

Kétségtelen, hogy *sajátos gondolkodásmód* is jellemzi a karokat. „Egy TTK-sra az a jellemző, hogy *hogyan nyúl hozzá* a problémákhoz; a jelenségeket többféle tudományág szempontjából ismeri meg, és analizálja; a bölcsész meg ránéz a dolgokra, és abból próbál valamit szintetizálni. Persze ebben az értelemben olyanok is járnak a TTK-ra, akik nem TTK-s módon gondolkodnak."

És így tovább: a magnószalag vagy háromnegyed órás. Legalábbis én *akkor* megállítottam, amint *most* ezt a cikket is abbahagyom. Akinek más a véleménye, vagy egyáltalán csak *van* véleménye, nosza, írja tovább!

-rok-

Csak egzotikum?

Kalotaszegi kendő, hímzett mellény, koszorúba font hajú lány tűnik föl a nyűzsgő-várakozó tömegben. A szegedi egyetemek központi épületének túlzsúfolt aulájában reflektorok világítják meg a pódiumot, kamerák állnak lesben... Bujkába bújt zenészek húzzák a nótát — mosolyogva. Jónevű táncosok adnak leckét a népművészet gyakorlásából. Ízes szövegek, szívszorító dallamok hangzanak fel magnószalagról... Az apropó: *Kallós Zoltán március 4-én diákokkal, s kicsit idősebb „Erdély-barátokkal" randevúzott Szegeden.*

Milyen egy erdélyi magyar folklorista élete? Ez a kérdés volt az est szervező ereje, mert minimum három olyan okra utalt, amiért el lehetett menni a találkozóra. Tiszteleghettünk az országhatárokon túl élő nemzetiség, aztán a magyar nép hagyományai, s a neves kutató előtt.

A 35 éven innen lévők kultúráját — gondolkodását befolyásolta a népzene kultuszát megalapozó Kodály-módszer, s a táncházmozgalom. Ez utóbbi kezdeményezői közé számíthatjuk Kallós Zoltánt is. A népzenegyűjtés szempontjából addig elhanyagolt terület, a magyarok és románok lakta Mezőség, valamint a csángók „hazája", Moldva zene- és táncanyagát, szokásait tette ő közkinccsé. Az ajándékba kapott, s vásárolt tárgyi emlékek jó részét is Magyarországra juttatta (értékesítette?) a népművészet 70-es években kezdődő reneszánsza idején. Csak remélni lehet, hogy az akkor nevelkedett nemzedéket nem csupán az Erdélyben őrzött káprázatos népművészeti kincs érintette meg, a húszas-harmincas éveiket taposók kíváncsisága nem elégszik meg néhány népdal, egy-két tánclépés megismerésével, és a színes népviseletnek a mai öltözékhez illesztésével...

A gyűjtőmunka eredményeiből leszűrt következtetés, vagyis, hogy „nincs történelmi és földrajzi határa a magyar kultúrának", dunántúli és moldvai szokások (regölés—hejgetés, komatál—mátkatál) és népzene párhuzamba állításával nyert igazolást a találkozón. Az Erdély különböző vidékein élő magyarság népművészetének felvillantásával kerekedett ki nemzeti kultúránk ezen szeletének burjánzó gazdagsága. A kuriózumokat kiemelve a folklorista felidézte a moldvai kecskések; a havasi népek sajt- és pityóka-kalákáinak; a gyimesi lovas, a széki, meg a máshol honos toros temetés; a gyalogos, szekeres és lovas lakodalom; a kalotaszegi juhok összeadásának szokását. Mindezt leszpédi lakodalmas, moldvai hejgetés, magyarszováti és feketelaki sirató, magyarszováti furulyaszó, egy Rákóczi-nóta változatának felhangzása; gyimesi tánc, kalotaszegi páros és legényes bemutatása illusztrálta. A beszélgetés hátteréül szolgáló látvány- és hanganyag utalt a minta, az erdélyi kultúra sokoldalúságára. De azért ezt mégsem csak egzotikumként kéne kezelni!

Az est zárása hatásos (hatásvadász?): „Addig leszünk magyarok, amíg magyarul táncolunk és énekelünk!" Végül egy erdélyi népdalt „szereplők" és „nézők", „vendégek" és „vendéglátók" együtt énekeltek... Arra gondolok, ugye tisztán látják, tudják a találkozó résztvevői is; *nem csupán ezt az Erdélyt kell(ene) ismernünk-szeretnünk?!*

(—szászi)

Egy áthallgató, aki mindennek örül

Az olvasók figyelmesebbje bizonyára észlelte már, hogy lapunk — lehetőséghez mérten — rendszeresen foglalkozik a főiskolai hallgatók egyetemi áthallgatásának kérdéseivel. A tavalyi év április 23-án megjelent lapszámunkban Az áthallgatás nehézségei című cikk tanúsága szerint *Csóti Beáta* — ekkor még harmadéves — hallgatót és *dr. Szerényi Tibor* tanár urat kértem meg: vázolják a matematika—fizika szakos hallgatók áthallgatási helyzetét, s hogy ez a *helyzet* nem szegedi jellegzetesség, bizonyítja, hogy a cikkből a rádió 168 óra című műsora is idézett annak idején. November 23-i számunkban pedig *dr. Halász Tibor* helyettes főigazgató általam írásba foglalt szavait olvashatták az érdeklődők az áthallgatás múltjával, jelenével, valamint jövőjével kapcsolatban. Egészen magától értetődő azonban, hogy a humán szakosok mondanivalója sem hallgatható el: megkértem hát *Filákovity Hedvig* *harmadéves* magyar—történelem szakos hallgatót, hogy meséljen az ő „személyes" áthallgatásáról; hátha levonhatók belőle valamiféle általánosságok.

*

— Bizonyára tudod — kezdte Hédi —, hogy én magyar—történelem szakra fölvételiztem annak idején, s magyar—orosz szakra vettek fel.

— *Ahol esetleg nem érezted nagyon jól magad?...*

— De... Ettől függetlenül azonban minél hamarabb igyekeztem átkerülni magyar—történelemre. Minimális idő, azaz egy év alatt sikerült. Úgy emlékszem az átkerülés igen sok időmet, energiámat vette igénybe. Erről egyébként így utólag igen könnyű beszélni. Beszélni könnyű, átkerülni nehéz. Miután azonban sikerült, elhatároztam, hogy nem állok meg „félúton", s célba vettem az áthallgatást. Történelemből.

— *Mit mond neked ez a szó: „szabadidő"?*

— Nem sokat... Különösen az első félévben volt nehéz. Négy különbözeti vizsgát kellett tenni, azaz részben kell, hiszen kettő még hátra van. Nemcsak szellemileg, de fizikailag is megterhelő tíz perc alatt átrohanni az egyik intézményből a másikba, s mindezt abban a tudatban, hogy — tulajdonképpen — egy egészen más helyen kéne lennem. Mit mondjak meg? Kötelező irodalmak, referátumok, különbözeti vizsgák fokozati halmazata... Amivel a második félévünk könnyebb: lassan „letudjuk" a különbözeti vizsgák ügyét.

— *Ugye befogadtak az egyetemi hallgatók?*

— Hogyne, három is akad köztük, aki nagyon sokat segít... Nélkülük szinte lehetetlenné válna ottani helyzetem. A többi néhány egyetemista, az a sok száz, azt sem tudja, hogy létezem...

— *Nem baj... Sikerek, kudarcok?*

— Kudarcot a sikertelen vizsgák jelentenének, ha lennének, de mivel nincsenek, nem jelentenek. Így viszont csak sikerekről számolhatok be. Igen jól vettem az akadályokat eddig, s remélem, ezután sem fogok másként tenni. Az egyetemen mintha megértőbbek lennének a tanárok, mint a főiskolán... Ennek örülök. Ugyanakkor nem hallgathatom el azt sem, hogy a főiskolán is vannak oktatóim akik sokat segítenek nekem. Ennek szintén örülök.

— *Hédi, mi leszel, ha nagy leszel?*

— Még nincsenek pontos elképzeléseim... Mehetek akár közművelődési, akár pedagógiai területre; s még igen sok helyre. Ez azonban még messze van. Egyelőre diák vagyok; diákéletet élek. Jól érzem magam. Különösebb gondjaim jelenleg nincsenek, s remélem, a későbbiekben, elhelyezkedésem idején sem lesznek.

— *Próféta beszéljen belőled, Hédi...*

F. CS.